

[338.124.4:336.02]:614.4(100+478)

IMPACTUL SISTEMULUI MEDICAL ACTUAL ASUPRA STABILITĂȚII FINANCIARE A ȚĂRILOR LUMII ȘI A REPUBLICII MOLDOVA

*Conf. univ. dr. Irina TOLMACIOVA,
USM, postdoctorat
rabotapgu@rambler.ru*

ORCID: 0000-0001-5021-6473

*Conf. univ. dr. Corina CAUȘAN, USPEE
„Constantin Stere”, R. Moldova
causan@list.ru*

ORCID: 0000-0001-5021-6473

<https://doi.org/10.53486/econ.2021.117.120>

Crizele economice din lume, de până acum, au fost cauzate de problemele, care reieșeau din relația ofertă-cerere pentru anumite produse existente pe piața mondială. Criza actuală, însă, a fost provocată de pandemia COVID-19. Cea mai mare dificultate, din această perioadă, a constituit-o imposibilitatea anticipării crizei, care a survenit ca urmare a necesității introducerii măsurilor restrictive în vederea răspândirii virusului. Consecințele devastatoare ale crizei provocate de COVID-19 au dus la stoparea economiei mondiale și scăderea Producției Globale, fapt înregistrat de către Fondul Monetar Internațional (FMI) în primăvara anului 2020. În R. Moldova, anul 2020 a fost marcat de suprapunerea a două crize majore: prima cauzată de pandemia COVID-19 și cealaltă de seceta dură, menționată drept cea mai severă recesiune din ultimii 20 de ani. Drept consecință a crizei, Produsul Intern Brut (PIB) al RM, estimat pentru 2020, s-a redus cu circa 6,5%.

Cuvinte-cheie: *stabilitate financiară, criză economică, impact social, recesiune, sistem de sănătate, sănătate publică, calitate a vieții.*

JEL: A1, H54, Q12.

Introducere

În condițiile actuale, procesele economice se derulează exaltând caracteristici pronunțate ale fenomenelor de criză. Acest lucru este cauzat de criza mondială provocată de răspândirea noii infecții de coronavirus, care a culminat cu instaurarea perioadei de pandemie, anunțată de către Organizația Mondială a Sănătății la 11 martie

[338.124.4:336.02]:614.4(100+478)

IMPACT OF THE CURRENT MEDICAL SYSTEM ON THE FINANCIAL STABILITY OF WORLD COUNTRIES AND THE REPUBLIC OF MOLDOVA

*Assoc. Prof. PhD Irina TOLMACIOVA,
SUMoldova, post doctorate
rabotapgu@rambler.ru*

ORCID: 0000-0001-5021-6473

*Assoc. Prof. PhD Corina CAUSAN,
UEPES “Constantin Stere”, R. Moldova
causan@list.ru*

ORCID: 0000-0001-5021-6473

<https://doi.org/10.53486/econ.2021.117.120>

The economic crises that have occurred worldwide so far have been caused by emerging problems arising from the supply-demand correlation for certain products on the world market. However, the current economic crisis has been caused by the global COVID-19 pandemic. The greatest difficulty has been the impossibility of predicting the crisis that has arisen as a result of the need to introduce urgent restrictive measures to combat the pandemic. The devastating consequences of the crisis caused by COVID-19 were the halt of the world economy and the decline in Global Production, which was recorded by the International Monetary Fund (IMF) in the spring of 2020. The Republic of Moldova faced the overlap of two major crises: first caused by the COVID-19 pandemic and second by the severe drought, mentioned as the most severe recession in the last 20 years. As crisis consequence, the Gross Domestic Product (GDP) of the Republic of Moldova estimated for 2020 decreased by about 6.5%.

Keywords: *financial stability, economic crisis, social impact, recession, health system, public health, quality of life*

JEL: A1 H54, Q12.

Introduction

In the current conditions, economic processes take place exalting pronounced characteristics of crisis phenomena. This is caused by the global crisis caused by the spread of the new coronavirus infection that resulted in the pandemic period, announced by the World Health

2020. O pandemie este întotdeauna asociată cu introducerea restricțiilor specifice de atenuare a crizei sanitare, care, în majoritatea cazurilor, afectează negativ calitatea proceselor economice în derulare, nu doar într-una sau în câteva țări sau regiuni, ci în întreaga lume. Savanții, profesioniștii și experții în științe economice, ca și marile instituții financiare internaționale, nu au putut prevedea declanșarea crizei economice mondiale actuale. În plus, niciun organ competent nu a putut anunța, deocamdată, perioada estimativă a redresării economiei. Există doar un consens, potrivit căruia pandemia se va încheia doar odată cu instituirea așa-numitei imunități de grup. Acest lucru se întâmplă atunci, când suficientă lume dintr-o comunitate este protejată de un agent patogen.

În 2020, Fondul Monetar Internațional (FMI) a schimbat, în mod repetat, previziunile pentru dezvoltarea economică a țărilor lumii în parte, cât și la nivel mondial. Analiza și raportarea asupra efectelor crizei, sau a rezultatelor obținute, nu au putut fi realizate din cauza imposibilității prognozării cursului de dezvoltare al economiei mondiale în condițiile „Marii Carantine”. Conform declarațiilor făcute de FMI, în primăvara anului 2020, măsurile restrictive, impuse în vederea atenuării răspândirii virusului SARS-COV-2, au produs numeroase efecte negative asupra economiei statelor lumii și, ulterior, au dus la „stagnarea” acesteia.

Experții FMI au declarat că istoria economiei mondiale nu a înregistrat, vreodată, un astfel de fenomen, nici măcar în timpul crizei financiare globale, din 2009-2011, întrucât răspândirea virusului s-a produs pe neașteptate, într-un ritm accelerat. Consecințele stagnării economice, cauzate de impunerea restricțiilor la nivel de stat, regional și mondial, se vor face resimțite încă o perioadă destul de îndelungată. Această concluzie a fost trasă, pornind de la situația pandemică incertă cauzată de factorul instabilității și imposibilității prognozării situației epidemiologice în lume. Cu toate acestea, putem declara, cu certitudine, că niciun stat din lume nu va înceta activitatea economică a țării. În vederea reducerii cazurilor de infectare între cetățeni, fiecare stat aparte introduce propriile măsuri restrictive. Numărul mare de decese și incapacitatea temporară de a desfășura activitățile profesionale, stoparea activităților întreprinderilor mari și mici, bineînțeles, au generat un efect negativ și ireversibil asupra dezvoltării

Organization on March 11, 2020. A pandemic is always associated with the introduction of specific restrictions to alleviate the health crisis that, in most cases, negatively affects the quality of ongoing economic processes, not only in one or a few countries or regions, but worldwide. Scientists, professionals and experts in economics, as well as the major international financial institutions, could not predict the onset of the current global economic crisis. Moreover, no competent body has yet been able to announce the estimated period of recovery of the pandemic. There is only a consensus that the pandemic will only end with the establishment of so-called group immunity. This happens when enough people in a community are protected from a pathogen.

In 2020 the International Monetary Fund (IMF) repeatedly changed its forecasts for the economic development of countries around the world, as well as globally. The analysis and reporting on the effects of the crisis or the results obtained could not be carried out due to the impossibility of forecasting the course of development of the world economy in the conditions of the “Great Quarantine”. According to statements made by the IMF in the spring of 2020, the restrictive measures imposed to mitigate the spread of the killer virus have produced many negative effects on the economy of the world’s states and subsequently led to its “stagnation”.

IMF experts mention that the history of the world economy has never seen such a phenomenon even during the global financial crisis of the “Great Recession” of 2009-2011, as the spread of the virus occurred unexpectedly, at an accelerated pace. The consequences of economic stagnation caused by the imposition of state, regional and global restrictions will remain felt for a long time to come. This conclusion was made based on the uncertain pandemic situation due to the factor of instability and the impossibility of predicting the epidemiological situation in the world. However, we can say with certainty that no state in the world will immediately stop the country's economic activity. In order to reduce cases of infection among citizens, each individual state introduces its own restrictive measures. Mortality and temporary inability to carry out professional activities, stopping the activities of large and small enterprises, of course, have produced a negative and irreversible effect on the state economic development.

economice statale. În plus, bugetul fiecărui stat a înregistrat cheltuieli în proporții mari, efectuate pentru a aloca suport financiar, prin asigurarea diverselor plăți compensatorii, către antreprenori, grupuri cu venituri mici ale populației rămase fără muncă și alte categorii de cetățeni, și, în special, în domeniul sănătății publice.

Metode aplicate

În această lucrare, autorul a recurs la astfel de metode, precum: *documentarea, selecția și sinteza bibliografică a surselor*, ce țin de fundamentele teoretico-practice în domeniul sănătății. Pentru o interpretare clară și reprezentativă, a fost utilizată *metoda comparativă*.

Rezultate și discuții

Analiza situației actuale a problemei abordate

În prezent, obiectivul principal pentru întreaga economie mondială îl constituie ieșirea din criză, asigurarea creșterii și stabilității economice și financiare a fiecărei țări în parte. În primul rând, aceasta este asigurarea stabilității financiare, reflectând durabilitatea proceselor economice. Pentru a atinge acest obiectiv, este necesară întreprinderea anumitor măsuri în vederea reducerii șomajului, scăderii ratei anuale a inflației și de asigurare a stabilității monetare. Trăsătura esențială, prin care se definește termenul de stabilitate financiară, constă în funcționarea stabilă a sistemului financiar la nivel local, național și mondial.

Conform previziunilor FMI din aprilie 2020, nivelul creșterii PIB-ului în economia mondială, în 2020, se preconizează să fie de 3,0%, de 4,9% în iunie și de 4,4% în octombrie [1, p. 245].

În tabelul 1, se pot vedea valorile reale și cele prognozate ale creșterii PIB-ului în țările lumii.

In addition, each state's budget has been heavily spent on allocating financial support by providing various compensatory payments to entrepreneurs, low-income groups of the unemployed and other categories of citizens, and in particular in the field of public health.

Applied methods

In this paper the author used such methods, such as: *documentation, selection and bibliographic synthesis of sources*, related to the theoretical-practical foundations in the field of health. For a clear and representative interpretation, the *comparative method* was used.

Results and discussions

Current situation analysis of the approached problem

Nowadays, the main goal for the entire world economy is to get out of the crisis and ensure the growth and economic and financial stability of each country. First, it is to ensure financial stability, reflecting the sustainability of economic processes. To achieve this, certain measures need to be taken to reduce unemployment, lower inflation, and ensure monetary stability. The key feature that defines the term financial stability is the stable functioning of the financial system at local, national and global levels.

According to the IMF forecast for April 2020, the level of GDP growth in the world economy in 2020 was expected to be 3.0%, 4.9% in June and 4.4% in October [1, p. 245].

In Table 1 can be seen the real and projected values of GDP growth in the world countries.

Tabelul 1/ Table 1

Valorile reale și prognozate ale creșterii PIB, % / Real and projected values of GDP growth, %

Nr. crt.	Indicator/ Indicator	2019, de facto	2020, prognoza aprilie/ April 2020, Forecast	2020, prognoza iunie/ June 2020, Forecast	2020, prognoza octombrie/ October, Forecast	2020, de facto
1	2	3	4	5	6	7
1.	Volumul producției mondiale/ World production volume	2,8	-3,0	-4,9	-4,4	-3,3
2.	Economii avansate/ Advanced economies	1,6	-6,1	-8,0	-5,8	-4,7
3.	SUA/ USA	2,2	-5,9	2,3	-4,3	-3,5

Continuarea tabelului 1/ Continuation of table 1

1	2	3	4	5	6	7
4.	Germania/ Germany	0,6	-7,0	-7,8	-6,0	-4,9
5.	Franța/ France	1,5	-7,2	-12,5	-9,8	-8,2
6.	Italia/ Italy	0,3	-9,1	-12,8	-10,6	-8,9
7.	Spania/ Spain	2,0	-8,0	-12,8	-12,8	-11,0
8.	Japonia/ Japan	0,3	-5,2	-5,8	-5,3	-4,8
9.	Canada/ Canada	1,9	-6,2	-8,4	-7,1	-5,4
10.	Piața emergentă și țările în curs de dezvoltare/ Emerging market and developing countries	3,6	-1,0	-3,0	-3,3	-2,2
11.	China/ China	5,8	1,2	1,0	1,9	2,3
12.	India/ India	4,0	1,9	-4,5	-10,3	-8,0
13.	Rusia/ Russia	2,0	-5,5	-6,6	-4,1	-3,1
14.	Brazilia/ Brazil	1,4	-5,3	-9,1	-5,8	-4,1
15.	Mexic/ Mexico	-0,1	-6,6	-10,5	-9,0	-8,2
16.	Arabia Saudită/ Saudi Arabia	0,3	-2,3	-6,8	-5,4	-4,1
17.	Nigeria/ Nigeria	2,2	-3,4	-5,4	-4,3	-1,8
18.	Africa de Sud/ South Africa	0,2	-5,8	-8,0	-1,2	-7,0

Sursa: [6] elaborat de autori în baza datelor statistice/

Source: [6] elaborated by the authors based on statistical data

Potrivit tabelului, în 2019, toate țările de mai sus au înregistrat o valoare a PIB-ului pozitivă cu excepția Mexicului, al cărui PIB se ridică la o valoare negativă de 0,1% la sfârșitul anului. PIB-ul pieței emergente și al țărilor în curs de dezvoltare, față de PIB-ul din 2019, este cu 2,0% mai mare comparativ cu creșterea PIB-ului în economiile avansate, ceea ce confirmă, în mod repetat, potențialul ridicat de dezvoltare economică al acestora. La sfârșitul anului 2019, China a prezentat cea mai mare creștere a PIB-ului în valoare de 5,8%; India s-a clasat pe locul al doilea, cu o valoare a PIB-ului de 4,0%; Nigeria și SUA s-au clasat la același nivel de 2,2%; Rusia și Spania – 2,0%; Italia și Japonia au înregistrat aceeași creștere a PIB-ului, ca și Arabia Saudită, cu o valoare de 0,3%.

Previziunile făcute de FMI în 2020 (aprilie, iunie, octombrie) au indicat valori mai scăzute ale căderii economiilor piețelor emergente și ale țărilor în curs de dezvoltare în comparație cu țările cu economii dezvoltate. La sfârșitul anului 2020, Producția Globală a scăzut cu 3,3%, în timp ce în economiile avansate cu 4,7%, iar în piețele emergente și țările în curs de dezvoltare la 2,2%, care este mai mică decât a țărilor dezvoltate cu 2,5%. Singura țară, din cele indicate mai sus, care a încheiat anul 2020 cu creștere economică este China, cu o valoare de 2,3%, deși FMI a prezis valori mai mici. Dintre țările dezvoltate

According to the table, in 2019, all the above countries recorded a positive GDP value except Mexico, whose GDP amounted to a negative value of 0.1% at the end of the year. The GDP of the emerging market and developing countries, compared to GDP in 2019, is 2.0% higher compared to GDP growth in advanced economies, which repeatedly confirms their high potential for economic development. At the end of 2019, China showed the highest value of GDP growth of 5.8%; India ranked second, with a GDP value of 4.0%; The African state of Nigeria and the USA ranked at the same level of 2.2%; Russia and Spain - 2.0%; Italy and Japan recorded the same GDP growth as Saudi Arabia, with a value of 0.3%.

The IMF forecasts for 2020 (April, June, October) indicated lower values of the collapse of emerging markets economies and developing countries compared to countries with developed economies. At the end of 2020, Global Production decreased by 3.3%, while in advanced economies by 4.7%, and in emerging markets and developing countries to 2.2%, which is lower than developed countries by 2.5%. The only country listed above that ended 2020 with economic growth is China, with a value of 2.3%, although the IMF predicted lower values. Among the developed countries, the USA registered the lowest economic decline (-3.5%), and

tate, SUA a înregistrat cel mai mic declin economic (-3,5%), iar cel mai mare a fost înregistrat de Spania (-11,0%). În rândul piețelor emergente și al țărilor în curs de dezvoltare, cea mai mică valoare negativă a fost prezentată de economia statului Nigeria, iar cea mai mare de Mexic (-8,2%). Datele reale privind dezvoltarea economică, în 2019 și 2020, sunt prezentate în figura 1.

the highest was recorded in Spain (-11.0%). Among emerging markets and developing countries, the lowest negative value was presented by the economy of the Nigerian state, and the highest by Mexico (-8.2%). The real data on economic development in 2019 and 2020 are presented in Figure 1.

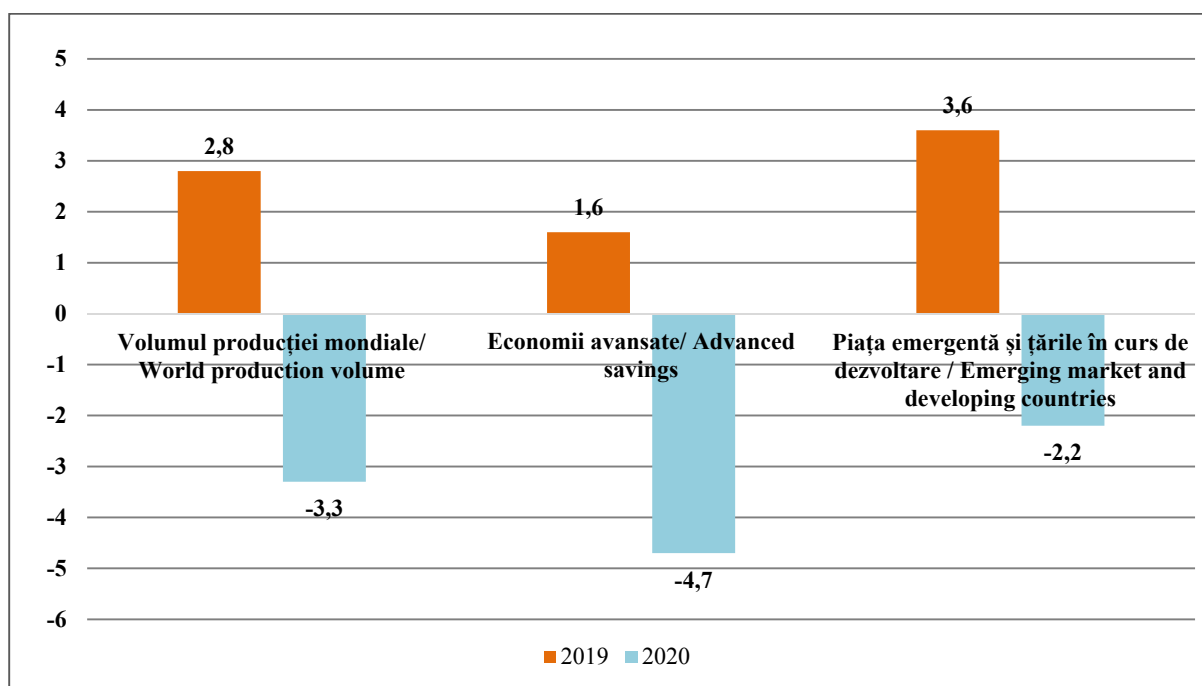

Figura 1. Date reale despre PIB pentru 2019 și 2020, % /
Figure 1. Real GDP data for 2019 and 2020, %

Sursa: elaborată de autori în baza datelor statistice/ Source: developed by the authors based on statistical data

În tabelul 2, sunt prezentate prognozele FMI pentru dezvoltarea economiei mondiale și țărilor lumii pentru anul 2021.

Table 2 presents the IMF forecasts for the development of the world economy and the world countries of 2021.

Tabelul 2/ Table 2

Valorile reale și prognozate ale creșterii PIB, % / Real and projected values of GDP growth, %

Nr. crt.	Denumire/ Name	2020, factori/ 2020, facts	2021, prognoza aprilie/ 2021, April Forecast	2022, prognoza aprilie/ 2022 April Forecast
1	2	3	4	5
1.	Volumul producției mondiale/ World production volume	-3,3	6,0	4,4
2.	Economii avansate/ Advanced economies	-4,7	5,1	3,6
3.	SUA/ USA	-3,5	6,4	3,5
4.	Germania/ Germany	-4,9	3,6	3,4
5.	Franța/ France	-8,2	5,8	4,2
6.	Italia/ Italy	-8,9	4,2	3,6
7.	Spania/ Spain	-11,0	6,4	4,7

Continuarea tabelului 2/ Continuation of table 2

1	2	3	4	5
8.	Japonia/ Japan	-4,8	3,3	2,5
9.	Canada/ Canada	-5,4	5,0	4,7
10.	Piața emergentă și țările în curs de dezvoltare/ Emerging market and developing countries	-2,2	6,7	5,0
11.	China/ China	2,3	8,4	5,6
12.	India/ India	-8,0	12,5	6,9
13.	Rusia/ Russia	-3,1	3,8	3,8
14.	Brazilia/ Brazil	-4,1	3,7	2,6
15.	Mexic/ Mexico	-8,2	5,0	3,0
16.	Arabia Saudită/ Saudi Arabia	-4,1	2,9	4,0
17.	Nigeria/ Nigeria	-1,8	2,5	2,3
18.	Africa de Sud/ South Africa	-7,0	3,1	2,0

Sursa: întocmit de autori în baza datelor statistice[6]/

Source: prepared by the authors based on statistical data[6]

Conform datelor indicate în tabelul 2, observăm că indicatorii proiectați de dezvoltarea economică înregistrează o tendință pozitivă de creștere. Aceasta denotă că, în contextul unei pandemii, FMI și dezvoltarea economică a țărilor lumii nu stopează, ci, după ce s-au adaptat noilor realități ale vieții, își continuă dezvoltarea. Trebuie menționat, de asemenea, că vaccinarea reprezintă principalul instrument pentru continuarea creșterii economice și combaterea pandemiei.

Proгноza de 6,0% pentru volumul global de producție pentru anul 2021 este una destul de optimistă. Timp de 20 de ani nu a fost înregistrat asemenea indicator pozitiv al creșterii economice. În plus, chiar și înaintea declanșării „Marii Recesiuni”, creșterea PIB-ului mondial, pentru anii 2007-2008, a înregistrat o valoare de 5,5%. Iar în perioada post-criză, în 2011, aceasta indica valoarea de 5,4%. În următorii ani, dezvoltarea economiei mondiale a intrat în declin [1, p. 239].

Experții presupun că, în 2021, se așteaptă o creștere economică de 5,1% în economiile avansate, în timp ce piețele emergente și economiile țărilor în curs de dezvoltare ar trebui să crească cu puțin peste 6,7%. Cifrele date demonstrează o creștere economică repetată pe piețele emergente și în țările în curs de dezvoltare. În rândul țărilor dezvoltate, în 2021, economiile Statelor Unite și ale Spaniei (6,4%) vor prezenta cele mai ridicate valori, în timp ce Japonia va prezenta doar 3,3%. În rândul piețelor emergente

According to the data indicated in the table, we notice that the projected indicators of economic development register a positive growth trend. This means that, in the context of a pandemic, the IMF and the economic development of the world's countries do not stop but, after adapting to the new realities of life, continue their development. It should be also noted that vaccination is the main compromise tool for continued economic growth and the fight against the pandemic.

The forecast of 6.0% for the global production volume for 2021 is quite optimistic. For 20 years no such positive indicator of economic growth has been recorded. Moreover, even before the onset of the “Great Recession”, world GDP growth for 2007-2008 was 5.5%. And in the post-crisis period, in 2011, this indicates the value of 5.4%. In the following years the development of the world economy began to decline [1, p. 239].

Experts assume that economic growth of 5.1% in advanced economies is expected in 2021, while emerging markets and developing countries are expected to grow by just over 6.7%. These figures demonstrate repeated economic growth in emerging markets and developing countries. Among the developed countries in 2021, the economies of the United States and Spain (6.4%) will present the highest values, while Japan will present only 3.3%. Among emerging markets and developing countries,

și al țărilor în curs de dezvoltare, se estimează că India va avea cea mai mare creștere a PIB-ului în valoare de 12,5%, urmată de China cu 8,4%.

Previziunile referitoare la creșterea economiei pentru 2022, în comparație cu 2021, sunt mai puțin optimiste. Se prevede o creștere economică lentă, însă la cele mai mici valori. PIB-ul mondial va crește cu 4,4%, în economiile avansate cu 3,6%, iar pe piețele emergente și în țările în curs de dezvoltare – cu 5,0%. Primul loc, conform previziunilor, va fi ocupat de India cu o valoare de 6,9%, urmată de China cu 5,6%, iar locul al treilea, fiind împărțit de Spania și Canada cu o valoare de 4,7%. Este de menționat că, potrivit previziunilor de creștere a PIB-ului pentru anii 2021 și 2022, lideri devin țările emergente și țările în curs de dezvoltare.

Prognozarea datelor privind dezvoltarea economiei mondiale este prezentată în figura 2.

India is projected to have the highest GDP growth of 12.5%, followed by China with 8.4%.

Forecasts for 2022 compared to 2021 are less optimistic. A positive development is expected, but at the lowest values. World GDP will grow by 4.4%, in advanced economies by 3.6% and in the emerging market and developing countries by 5.0%. The first place is forecast to be occupied by India with a value of 6.9%, followed by China with 5.6%, and the third place is shared by Spain and Canada with a value of 4.7%. It is worth mentioning that, according to the GDP growth forecasts for 2021 and 2022, emerging countries and developing countries are the leaders.

The forecast data on the development of the world economy are presented in figure 2.

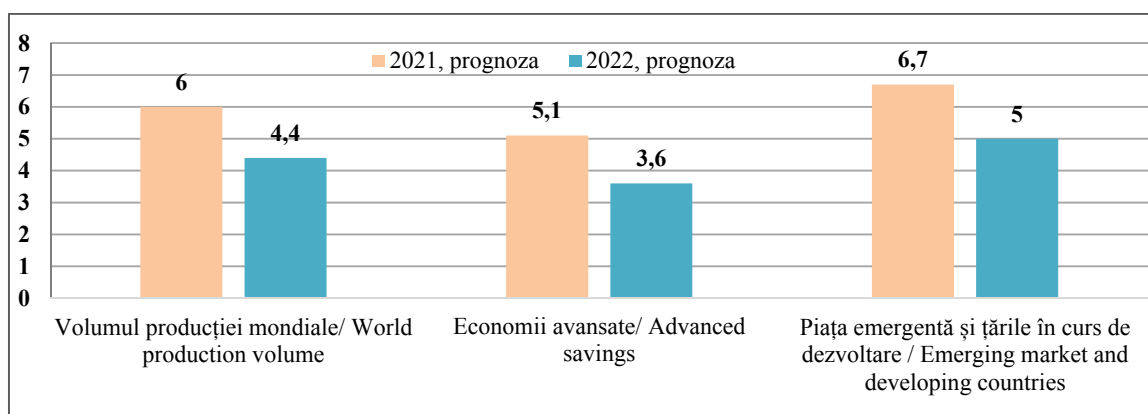

Figura. 2. Valorile prognozate ale dezvoltării economice (PIB), %,
Figure. 2. Projected values of economic development (GDP), %

Sursa: elaborată de autori în baza datelor statistice/
Source: developed by the authors based on statistical data

În aprilie 2021, FMI publică în presă articolul „Perspective pentru dezvoltarea economiei mondiale: depășirea redresării economice neuniforme”, în care recomandă țărilor lumii directive în dezvoltarea măsurilor anti-criză, în vederea ieșirii ulterioare complete a acestora din criza economică mondială. Este important de remarcat faptul că una din recomandările principale constă în distribuirea corectă a resurselor financiare cu focalizare pe sistemul de sănătate și anume alocarea fondurilor destinate, în primul rând, vaccinării populației [3, p.18]. Pentru realizarea scopului propus, este imperativă cooperarea eficientă între țările lumii în contextul producerii vaccinului și asigurarea accesului

In April 2021, the IMF publishes the article “Prospects for the development of the world economy: overcoming the uneven economic recovery”, in which it recommends to the world countries directives in developing anti-crisis measures for their complete exit from the global economic crisis. It is important to note that one of the main recommendations is the correct distribution of financial resources with a focus on the health system, namely the allocation of funds primarily for vaccination of the population [3 p.18]. In order to achieve the proposed goal, effective cooperation between the countries of the world in the context of vaccine production and ensuring equitable and

echitabil și rapid al populației la vaccinare. FMI, de asemenea, subliniază importanța urmării unei politici interstatale macroprudențiale îndreptate spre „... minimizarea riscurilor în vederea menținerii stabilității financiare” [2, p.18]. Dacă, în scenariile de dezvoltare a economiei mondiale din 2020, vaccinarea nu a fost menționată, atunci, în prognozările FMI pentru anii următori, se atrage atenția, în primul rând, asupra necesității efectuării vaccinării în masă și menținerii alocărilor resurselor financiare suficiente asistenței medicale în toate țările lumii. În previziunile sale, FMI prezintă două scenarii pentru dezvoltarea economiei:

- 1) în cazul vaccinării active a populației din țările lumii, situația economică se îmbunătățește și creșterea producției mondiale continuă;
- 2) în cazul vaccinării insuficiente, care ar conduce la accentuarea răspândirii virusului și la formarea unor noi tulpini, se observă o încetinire a creșterii economice mondiale.

Astfel de prognoze relevă incertitudinea situației, imposibilitatea identificării clare a perioadei de recuperare din criză, care depinde, în mod direct, de activitatea de vaccinare a țărilor, de rata de imunizare a populației împotriva COVID-19.

În cazul crizelor anterioare „Marea depresi” și „Marea recesiune”, ieșirea din ele a fost impulsivă de politicile macroprudențiale implementate la nivel de stat, la nivel regional și mondial. În condițiile actuale, însă, totul depinde de nivelul de dezvoltare al asistenței medicale și rezultatele cercetărilor științifice în domeniul virologiei. Acesta este paradoxul situației rezultate.

În tabelul 3, sunt prezentate valorile reale și prognozate ale creșterii PIB în R. Moldova și Ucraina pentru anii 2019-2020, precum și prognoza pentru 2021.

rapid access of the population to vaccination is imperative. The IMF also stresses the importance of pursuing a macro-prudential interstate policy aimed at “... minimizing risks in order to maintain financial stability” [2, p.18]. If vaccination was not mentioned in the development scenarios of the world economy in 2020, then in the IMF forecasts for the coming years it draws attention primarily to the need for mass vaccination and maintaining the allocation of sufficient financial resources to health care in all countries of the world. In its forecasts, the IMF offers two scenarios for economic development:

- 1) in the case of active vaccination of the world population, the economic situation improves and the increase of world production continues;
- 2) in the case of insufficient vaccination, which would lead to an increase in the spread of the virus and the formation of new strains, there will be a slowdown in world economic growth.

Such forecasts reveal the uncertainty of the situation, the impossibility of clearly identifying the recovery period from the crisis, which depends directly on the vaccination activity of the countries, the rate of immunization of the population against COVID-19.

The previous “Great Depression” and “Great Recession” crises and the exit from them have been corrected by the macro-prudential policies implemented at state, regional and global level. In the current conditions, however, everything depends on the level of development of healthcare and scientific research in the field of virology. This is the paradox of the resulting situation.

We present in table 3 the real and forecasted values of GDP growth in Moldova and Ukraine for the years 2019-2020 and the forecast for 2021.

Tabelul 3/ Table 3

**Valori actuale și prognozate ale creșterii PIB în R. Moldova și Ucraina, %/
Current and forecasted values of GDP growth in Moldova and Ukraine, %.**

Nr.crt.	Denumire/ Name	2019, factori/ 2019, facts	2020, factori/ 2020, facts	2021, prognoza/ 2021, Forecast
1.	Moldova/ Moldova	3,6	-7,0	6,0
2.	Ucraina/ Ukraine	3,2	-4,4	4,7

Sursa: întocmit de autori în baza datelor statistice [3]/

Source: compiled by the authors based on statistical data [3]

În baza datelor BNS al Republicii Moldova și reieșind din tabelul 3, observăm că, în 2019, înaintea izbucnirii crizei pandemice, nivelul de creștere al economiei Republicii Moldova e constituit la 3,6%, adică, cu 0,4% mai mult decât al economiei ucrainene. În 2020, economiile celor două state s-au oprit din dezvoltare și, ca rezultat al introducerii măsurilor de atenuare a crizei sanitare, PIB-ul Moldovei s-a diminuat la 7,0%, iar al Ucrainei la 4,4%. Conform previziunilor FMI, în 2021 se prevede o creștere economică în Republica Moldova (6,0%), care o va întrece pe cea a Ucrainei cu 1,3%, aceasta din urmă înregistrând o creștere de doar 4,7%. Prognozele economice par a fi destul de optimiste și pozitive atât pentru R. Moldova și Ucraina, cât și pentru celelalte țări ale lumii. Prognostăm că, în Republica Moldova, în anul 2021, veniturile totale ale BPN vor avansa în termeni nominali cu 4,1%, conform scenariului de bază și 3,7% corespunzător scenariului alternativ, iar cheltuielile – cu aproximativ 11,3%, conform scenariului de bază și – 6,5% potrivit scenariului alternativ (deficit diminuat). Rezultatul acestei dinamici va fi un deficit bugetar estimat la 6,8% din PIB în cazul scenariului de bază. Dacă se va realiza scenariul reducerii cheltuielilor bugetare, care depind direct de sursele externe de finanțare, deficitul bugetar se va încadra în limitele de 4,6% din PIB [5, p.7].

Cheltuielile pentru sănătate, de asemenea, sunt luate în considerare la *evaluarea calității vieții*. Utilizând metoda comparativă, observăm că, în 2019, în Republica Moldova, pentru ocrotirea sănătății, s-au investit 8,8 miliarde lei, dintre care 7,5 miliarde au fost bani acumulați prin intermediul Fondului de Ocrotire a Sănătății, iar 1,3 miliarde – alocări suplimentare din Bugetul de Stat pentru diverse programe și investiții.

Pornind de la noua paradigmă științifică a dezvoltării continue a factorului uman, văzut drept capital uman, autorii susțin opinia profesorului universitar Svetlana Gorobievschi, potrivit căreia „*Calitatea vieții* este definită drept valoare, pentru om, a vieții sale, modul și măsura în care condițiile vieții acordă omului posibilitatea satisfacerii multiplelor sale necesități, gradul în care viața este satisfăcătoare pentru el” [2, p. 16].

La definirea termenului „calitatea vieții”, Organizația Mondială a Sănătății include o evaluare a sănătății fizice, psihologice, emoționale și sociale a unei persoane, care se bazează pe percepția locului său în societate. Cu alte cu-

Based on the NBS data of the Republic of Moldova and table 3, we note that in 2019, before the outbreak of the pandemic crisis, the growth level of Moldova's economy rose to 3.6%, that is 0.4% more than the Ukrainian economy. In 2020, the economies of the two states stopped developing and, as a result of the introduction of measures to alleviate the health crisis, Moldova's GDP decreased to 7.0 % and Ukraine to 4.4%. According to IMF forecasts, in 2021 a positive growth in the Moldovan economy is forecast (6.0%) which will surpass Ukraine by 1.3%, the latter registering an increase of only 4.7%. The economic forecasts seem to be quite optimistic and positive, both for Moldova and Ukraine, and for the other countries of the world. We forecast that in the Republic of Moldova, in 2021 the total revenues of BPN will advance in nominal terms by 4.1%, according to the baseline scenario and 3.7% according to the alternative scenario, and the expenditures – by approximately 11.3% according to the baseline scenario and – 6.5% according to the alternative scenario (reduced deficit). The result of this dynamic will be an estimated budget deficit of 6.8% of GDP in the baseline scenario. If the scenario of reducing budget expenditures that depend directly on external sources of financing is realized, the budget deficit will be within the limits of 4.6% of GDP [5, p.7].

Health care costs are also taken into account when *assessing the quality of life*. Using the comparative method, we note that in 2019, in the Republic of Moldova for health care, 8.8 billion lei were invested, of which 7.5 billion was money accumulated through the Health Care Fund, and 1.3 billion – additional allocations from the State Budget for various programs and investments.

Starting from the new scientific paradigm of the continuous development of the human factor, seen as human capital, the authors support the opinion of the habilitated doctor, university professor Svetlana Gorobievschi, according to which “*Quality of life* is defined as value, for man, of his life, which the conditions of life give man the possibility of satisfying his multiple needs, the degree to which life is satisfactory to him” [2, p. 16].

In defining the term “quality of life”, the World Health Organization includes an assessment of a person's physical, psychological, emotional and social health, which is based on

vinte, prin calitatea vieții – în sensul definițieiOMS, se înțelege percepția indivizilor a situației lor sociale, în contextul sistemelor de valori culturale, în care trăiesc și, în dependență de propriile necesități, standarde și aspirații [7]. În medicină, prin calitatea vieții, se înțelege bunăstarea fizică, psihică și socială, precum și capacitatea persoanelor de a-și îndeplini sarcinile obișnuite, în existența lor cotidiană [7]. Calitatea vieții transmite satisfacția unei persoane prin evaluarea nevoilor materiale, spirituale, sociale, precum și nivelul de dezvoltare intelectuală, culturală și fizică, garantând siguranța vieții umane. Acest indicator de „calitate a vieții” este utilizat de Organizația Națiunilor Unite (ONU) pentru a compara statutul economic și social al oamenilor din diferite țări ale lumii. Indicele calității vieții este format prin evaluarea asistenței medicale, al educației, situației demografice, condițiilor economice, condițiilor de mediu, condițiilor de viață, ratei ocupării forței de muncă și nivelului de respectare a drepturilor omului.

Cea mai mare bază de date din lume *Numbeo.com* [4] utilizează, ca termeni de referință, indicatori analitici și sintetici ai calității vieții (cărora li se atribuie valoarea relativă de 100%), precum indicele calității vieții, indicele puterii de cumpărare, indicele costului vieții, indicele costului mediului de trai, indicele timpului petrecut în trafic, indicele de siguranță, indicele climateric și alți indici.

În tabelul 4, sunt listate țările, cu indicarea orașelor, care sunt lideri în sistemul managementului calității vieții, iar pentru comparație, am inclus Republica Moldova și Ucraina.

the perception of his place in society. In other words, quality of life – in the sense of the WHO definition, is the perception of individuals on their social situations, in the context of the cultural value systems in which they live and depending on their own needs, standards and aspirations [7]. In medicine, quality of life means physical, mental and social well-being, as well as the ability of patients to perform their usual tasks in their daily lives [7]. The quality of life conveys a person's satisfaction by assessing material, spiritual, social needs, as well as the level of intellectual, cultural and physical development, guaranteeing the safety of human life. This “quality of life” indicator is used by the United Nations (UN) to compare the economic and social status of people in different countries of the world. The quality of life index is formed by assessing healthcare, education, demographics, economic conditions, environmental conditions, living conditions, employment rate and level of respect for human rights.

The world's largest *Numbeo.com* database [4] uses, as reference terms, analytical and synthetic indicators of quality of life (which are assigned a relative value of 100%), such as the quality of life index, the purchasing power index, the cost of living index, the cost of living index, the traffic time index, the safety index, the climate index and other indices.

Table 4 lists the countries, indicating the cities, that are leaders in the quality of life management system, and for comparison, we have included the Republic of Moldova and Ukraine.

Tabelul 4/ Table 4

**Indicele calității vieții (actual) al primelor zece țări din clasament, inclusiv R. Moldova și Ucraina/
The (current) quality of life index of the top ten countries in the ranking, Moldova and Ukraine**

Nr. crt.	Locul de clasare/ Ranking number	Țară, stat, oraș/ Country, State, City	Indicele calității vieții, actual/ Quality of life index, current
1	2	3	4
1.	1	Australia (Canberra)/ Australia (Canberra)	202,33
2.	2	Australia (Adelaide)/ Australia (Adelaide)	201,42
3.	3	SUA (Raleigh, Carolina de Nord)/ USA (Raleigh, North Carolina)	199,79
4.	4	Noua Zeelandă (Wellington)/ New Zealand (Wellington)	197,96
5.	5	Elveția (Zürich)/ Switzerland (Zürich)	196,25
6.	6	Țările de Jos (Haga)/ The Netherlands (Haga)	192,83
7.	7	SUA (Madison, Wisconsin)/ USA (Madison, Wisconsin)	191,48
8.	8	SUA (Ohio, Columbus)/ USA (Ohio, Columbus)	190,53
9.	9	SUA (Texas, Austin)/ USA (Texas, Austin)	189,77

Continuarea tabelului 4/ Continuation of table 4

1	2	3	4
10.	10	SUA (Oklahoma, Oklahoma City)/ SA (Oklahoma, Oklahoma City)	188,4
11.	183	Moldova (Chișinău)/ Moldova (Chisinau)	114,17
12.	201	Ucraina (Kiev)/ Ukraine (Kiev)	106,13

Sursa: elaborat de autori în baza datelor statistice [4]/

Source: compiled by the authors on the basis of statistical data [4]

Autorii articolului menționează că primele zece locuri din ratingul indicelui calității vieții (actual) sunt ocupate de țările dezvoltate cu orașe mari – Australia, SUA, Noua Zeelandă, Elveția și Țările de Jos. Din tabel, vedem, de asemenea, că locul 183 în clasament este ocupat de R. Moldova, valoarea indicelui calității vieții fiind de 114,17, urmată de Ucraina, clasată pe locul 201, cu valoarea indicelui de 106,13.

Potrivit informațiilor disponibile în baza de date Numbeo, în continuare, va fi prezentat clasamentul țărilor conform indicatorului sistemelor de sănătate. În procesul de formare a acestui indicator, experții au luat în considerare calitatea sistemelor de sănătate pentru fiecare țară, nivelul dotării spitalelor cu echipamentul necesar, calificarea profesională a medicilor, farmaciștilor și a altui personal medical, costul serviciilor medicale etc. Acest indicator poate fi denumit indice al sistemului de sănătate, care reflectă nivelul medicinei într-o anumită țară. Cu cât valoarea indicatorului este mai mare, cu atât sistemele de îngrijire a sănătății funcționează mai bine.

În tabelul 5, sunt prezentate țările pentru care FMI a realizat prognoze, vizavi de dezvoltarea lor economică, indicând calitatea vieții și indicele sistemelor de sănătate (mai 2021).

The authors mention that the top ten places in the (current) quality of life rating are occupied by developed countries with large cities – Australia, USA, New Zealand, Switzerland and the Netherlands. The table also shows the 183rd place of Moldova in the ranking, the value of the quality of life index being 114.17, followed by Ukraine, ranked 201st, with the value of the index of 106.13.

According to the information available on Numbeo database, below we will present the ranking of countries on the health system indicator. In the process of forming this indicator, the experts took into account the quality of the health system for each country, the level of equipping hospitals with the necessary equipment, the professional qualification of doctors, pharmacists and other medical staff, the cost of medical services and other. This indicator can be called an index of the health system, which reflects the level of medicine in a particular country. The higher the value of the indicator, the better the health care system works.

Table 5 shows the countries for which the IMF has made a forecast of their economic development, indicating the quality of life and the health system index (May 2021).

Tabelul 5/ Table 5

**Calitatea vieții pe țară și indicele sistemelor de sănătate/
Quality of life per country and the health system index**

Nr. crt.	Denumirea țării/ Country	Indicatorul calității vieții/ Quality of life indicator	Nivelul/ Level	Indicele sistemului de sănătate/ Health system index	Nivelul/ Level
1	2	3	4	5	6
<i>Economii avansate/ Advanced economies</i>					
1.	USA/ USA	165,94	Foarte Înalt/ Very high	69,09	Înalt/ High
2.	Germania/ Germany	176,52	Foarte Înalt/ Very high	73,62	Înalt/ High
3.	Franța/ France	153,42	Foarte Înalt/ Very high	80,34	Foarte Înalt/ Very high
4.	Italia/ Italy	138,51	Înalt/ High	67,17	Înalt/ High

Continuarea tabelului 5/ Continuation of table 5

1	2	3	4	5	6
5.	Spania/ Spain	170,08	Foarte Înalt/ Very high	81,15	Foarte Înalt/ Very high
6.	Japonia/ Japan	164,26	Foarte Înalt/ Very high	80,2	Foarte Înalt/ Very high
7.	Canada/ Canada	157,88	Foarte Înalt/ Very high	71,72	Înalt/ High
Piața emergentă și țările în curs de dezvoltare/ Emerging market and developing countries					
8.	China/ China	103,35	Moderat/ Moderate	66,09	Înalt/ High
9.	India/ India	103,99	Moderat/ Moderate	65,87	Înalt/ High
10.	Rusia/ Russia	104,5	Moderat/ Moderate	58,46	Moderat/ Moderate
11.	Brazilia/ Brazil	105,27	Moderat/ Moderate	57,71	Moderat/ Moderate
12.	Mexic/ Mexico	121,23	Înalt/High	72,6	Înalt/ High
13.	Arabia Saudită/ Saudi Arabia	146,23	Înalt/ High	60,96	Înalt/ High
14.	Nigeria/ Nigeria	54,48	Scăzut/ Low	48,34	Moderat/ Moderate
15.	Africa de Sud/ South Africa	131,74	Înalt/ High	63,89	Înalt/ High
...
16.	Moldova/ Moldova	111,09	Înalt/ High	47,89	Moderat/ Moderate
17.	Ucraina/ Ukraine	107,68	Moderat/ Moderate	53,6	Moderat/ Moderate

Sursa: elaborat de autori în baza datelor statistice [4]/

Sursă: prepared by authors based on statistical date [4]

Analiza datelor din tabelul 5, care relevă nivelul general al calității vieții pentru economiile avansate, denotă evaluarea calității vieții în cele șase țări cu economii dezvoltate, care este foarte înaltă, unică, Italia fiind evaluată la un nivel de înaltă calitate a vieții. Pentru trei țări din listă, indicele sistemului de sănătate este evaluat ca fiind „foarte înalt”, și „înalt” pentru alte trei țări. Piața emergentă și țările în curs de dezvoltare – Mexic, Arabia Saudită, Africa de Sud și R. Moldova – arată nivelul „înalt” al calității vieții, pe când China, India, Mexic, Arabia Saudită sunt marcate cu indicatorul „înalt” pentru sistemul de sănătate. India este țara care se evidențiază prin cel mai înalt nivel din această listă, deoarece, pe fundalul numărului mare al cazurilor de infectare raportate la zi, se plasează pe primul loc, deși, conform tuturor criteriilor, care caracterizează indicele sistemului de sănătate, este apreciată cu indicatorul „înalt”. Fiind apreciată cu calificativul „înalt”, Repu-

The analysis of the data in table 5, which reveals the general level of quality of life for advanced economies, shows the assessment of quality of life in the six countries with developed economies, which is very high, unique, Italy being assessed at a high quality of life. For three countries on the list, the health system index is rated as “very high” and “high” for three other countries. The emerging market and developing countries – Mexico, Saudi Arabia, South Africa and Moldova – show the “high” level of quality of life, while China, India, Mexico, Saudi Arabia are marked with the “high” indicator for the health system. India is the country that stands out the most from this list, because, against the background of the large number of reported cases of infection to date, it ranks first, although, according to all the criteria that characterize the health system index, it is rated “high”. Being rated “high”, the Republic of Moldova is estimated as “moderate” for health

blică Moldova este estimată cu „moderat” pentru indicile sistemului de sănătate, în timp ce Ucraina indică același calificativ de „moderat” pe ambele poziții. Deși evoluția pandemiei pe glob creează o anumită contradicție, în ceea ce privește calitatea vieții, sistemul sănătății publice și numărul de persoane infectate în fiecare zi, este direct proporțională. Nivelul bun al sănătății publice contribuie, indispensabil, la creșterea economică și dezvoltarea societății umane. În același timp, calitatea vieții de pe poziția sănătății publice, desemnează repercusiuni fizice, psihologice și sociale ale unei patologii asupra vieții individului.

Astfel, cu cât o țară este mai dezvoltată economic și direcționează fonduri pentru dezvoltarea sistemului de sănătate, cu atât este mai mare indicele calității vieții și cel al sistemului de sănătate, fapt ce prezintă o importanță fundamentală într-o pandemie, care cuantifică nu numai numărul pacienților vindecați, dar și numărul cazurilor soldate cu deces. În baza datelor statisticii mondiale în timp real și la o anumită dată (16 mai 2021), numărul pacienților identificați cu infecția de coronavirus este de 163.218.911 persoane, cazuri de deces 3.384.824, și 141.547.085 de persoane vindecate [4].

Tabelul 6 conține lista ratelor de incidență COVID-19 pe țări.

system indices, while Ukraine indicates the same rating as “moderate” in both positions. Although the evolution of the pandemic in countries creates a certain contradiction in terms of quality of life, public health system and the number of people infected each day, it is directly proportional. A good level of public health contributes, inevitably, to the economic growth and development of human society. At the same time, the quality of life on the position of public health designates the physical, psychological and social repercussions of a pathology on the life of the individual.

Thus, the more economically developed a country is and directs funds towards the development of the health system, the higher the quality of life index and that of the health system, a fact of fundamental importance in a pandemic, which quantifies not only the number of patients. heal but also the number of cases resulting in death. Based on real-time and up-to-date world statistics (May 16, 2021), the number of patients identified with coronavirus infection is 163,218,911 people, 3,384,824 deaths, and 141,547,085 people cured [4].

Table 6 lists the COVID-19 incidence rates by country.

Tabelul 6/ Table 6

Lista ratelor de incidență COVID-19 pe țări/ List of COVID-19 incidence rates by country

Nr. crt.	Denumire țări/ Contry	Populație/ Population	Total cazuri/ Total cases	Locul în clasamentul general/ Place in the general ranking list	Total decese/ Total deaths
1	2	3	4	5	6
Economii avansate/ Advanced savings					
1.	USA/ SUA	332 690 850	33 645 916	1	599 863
2.	Germania/ Germany	84 017 137	3 595 872	10	86 669
3.	Franța/ France	65 399 271	3 863 839	4	107 535
4.	Italia/ Italy	60 384 337	4 153 374	8	124 063
5.	Spania/ Spain	46 770 554	3 604 799	9	79 339
6.	Japonia/ Japan	126 138 855	677 988	37	11 463
7.	Canada/ Canada	38 029 713	1 323 681	22	20 908
Piața emergentă și țările în curs de dezvoltare/ Emerging market and developing countries					
8.	China/ China	1 439 323 776	90 847	97	4 636
9.	India/ India	1 391 790 362	24 864 077	2	270 319
10.	Rusia/ Russia	145 988 974	4 940 245	6	115 871
11.	Brazilia/ Brazil	213 873 096	15 590 613	3	434 852

Continuarea tabelului 6/ Continuation of table 6

1	2	3	4	5	6
12.	Mexic/ Mexico	130 109 231	2 380 690	15	220 380
13.	Arabia Saudită/ Saudi Arabia	35 283 944	432 269	44	7 147
14.	Nigeria/ Nigeria	210 554 790	165 702	79	2 066
15.	Africa de Sud/ South Africa	59 957 669	1 611 143	20	55 183
...
16.	Moldova/ Moldova	4 025 790	253 736	66	6 016
17.	Ucraina/ Ukraine	43 504 483	2 153 864	16	48 075
20.	Indonezia/ Indonesia	116 070	1	222 (locul final în clasament)/ 222 (the last pace in the raking)	-

Sursa: elaborat de autori în baza datelor statistice [4]/

Source: compiled by the authors on the basis of statistical data [4]

Conform acestui tabel, Statele Unite se află pe primul loc în clasamentul general, în ceea ce privește rata incidenței COVID-19. Paradoxal este faptul că o țară cu o economie dezvoltată, în care indicele calității vieții și al sistemului de îngrijire a sănătății sunt evaluate la un nivel foarte ridicat, ocupă primul loc în ceea ce privește numărul de infectări și cazuri de deces. SUA este urmată de India cu un nivel moderat de calitate a vieții, însă cu un nivel ridicat al sistemului de sănătate. Această situație provoacă anumite contradicții și indică faptul că criteriile de evaluare a diferiților indici și de evaluare a nivelului acestor indici nu garantează, într-o situație de criză, precum o pandemie, că sistemul de sănătate va funcționa în conformitate cu evaluarea sa. China, în clasamentul general, conform pandemiei, se află pe locul 97, aproape la mijlocul listei, deși evaluarea indicelui de calitate a vieții și a celui al sistemului de sănătate este aceeași ca și a Indiei. Această situație confirmă încă o dată că actuala criză, care rezultă din răspândirea noii infecții cu coronavirus, este contradictorie și absolut imprevizibilă. Ieșirea din criza coronavirus este posibilă doar cu condiția vaccinării în masă a populației globului și prin respectarea măsurilor restrictive. Acest lucru, din păcate, nu este întotdeauna ușor de îndeplinit din numeroase motive, precum irresponsabilitatea cetățenilor, neîncrederea în medicina actuală, susținerea teoriilor conspiraționiste nocive ale „complotului mondial împotriva omenirii” și ale „reducerii pe cale artificială a populației globului pământesc” ș.a. În consecință, toate acestea duc la creșterea zilnică a numărului

According to this table, the United States ranks first in the overall ranking in terms of the incidence rate of COVID-19. Paradoxically, a country with a developed economy, in which the quality of life index and the health care system are assessed at a very high level, ranks first in terms of the number of infections and deaths. The US is followed by India with a moderate level of quality of life but with a high level of health care. This situation causes some contradictions and indicates that the criteria for assessing the various indices and assessing the level of these indices do not guarantee in a crisis situation such as a pandemic that the health system will function in accordance with its assessment. China ranks 97th in the overall pandemic ranking, almost in the middle of the list, although the assessment of the quality of life index and that of the health system is the same as that of India. This situation confirms once again that the current crisis resulting from the spread of the new coronavirus infection is contradictory and absolutely unpredictable. The way out of the Corona crisis can only be possible with the mass vaccination of the world's population and with the observance of restrictive measures. Unfortunately, this is not always easy to accomplish for various reasons, such as irresponsibility of citizens, distrust of current medicine, support for harmful conspiracy theories of the global conspiracy against humanity and artificial reduction of the world's population, and so on. Consequently, all this leads to a daily increase in the number of infected cases and deaths. And this, in turn, leads to the economic crisis that causes

de cazuri de infectare și decese. Acest fapt, la rândul său, duce la criza economică ce provoacă instabilitate financiară nu doar pe țări separate, ci și în economia mondială în ansamblu. Potrivit tabelului 7, situația epidemiologică a Republicii Moldova, aflată pe locul 66, este mai bună, comparativ cu a Ucrainei, care se plasează pe locul 16 în lista ratelor de incidență pe țări

Concluzii

Raportându-ne la cele expuse anterior, remarcăm faptul că procesele economice moderne se confruntă cu apariția periodică a crizelor economice și nu numai, care pot fi depășite prin implementarea unor politici macroprudențiale competente (financiare, monetare ș.a.). Criza mondială actuală, însă, nu poate fi previzionată cu exactitate din cauza naturii sale specifice, originea și dependența de factori care, în majoritatea cazurilor, nu pot fi reglementate și monitorizate cu certitudine, de unde reies următoarele concluzii:

1. Sistemul Mondial de Sănătate evaluează fiecare țară în parte, nivelul de trai și sănătatea publică, având la bază numeroși parametri speciali care, ulterior, se reflectă în Indicatorul de calitate a vieții, creat de către una dintre cele mai mari baze de date – Numbeo. Pentru țările dezvoltate, calitatea vieții este calificată ca fiind „ridicată” și „foarte ridicată”.
2. Sistemul de sănătate publică este, de asemenea, supus evaluării periodice. Astfel, o serie de țări dezvoltate economic ocupă primele locuri în clasamentul general, din punctul de vedere al numărului de decese cauzate de infecția coronavirus. Aceste rezultate sunt contradictorii. Astfel, se constată că realizarea stabilității financiare a proceselor economice moderne depinde nu numai de politica macroeconomică a statelor, ci și de funcționalitatea eficientă a Sistemului de sănătate din țara respectivă.
3. Luând în considerare previziunile FMI pentru 2021-2022, ne putem aștepta la o creștere atât a economiei mondiale, cât și individuală a diferitelor state. În schimb, economiile Moldovei și Ucrainei au supraviețuit, în anul 2020, cu o scădere a PIB-ului până la 7,0% pentru R. Moldova și, respectiv, 4,4% pentru Ucraina (cu o prognoză pozitivă pentru 2021). Astfel, putem menționa concluzia reciprocă: ieșirea din criză și determinarea stabilității financiare în lume depinde de situația sis-

financial instability not only in separate countries, but also in the world economy as a whole. According to the table above, the epidemiological situation of Moldova, which ranks 66th, is much better compared to Ukraine, which ranks 16th in the list of incidence rates by country.

Conclusions

Concluding the above, we note that modern economic processes face the periodic occurrence of economic crises and more, which can be overcome by implementing competent macro-prudential policies (financial, monetary, etc.). However, the current global crisis cannot be accurately predicted due to its specific nature, origin and dependence on factors, which, in most cases, cannot be regulated and monitored with certainty, which leads to the following conclusions:

1. The World Health System assesses each country's standard of living and public health, based on numerous special parameters, which are then reflected in the Quality of Life Indicator, created by one of the largest databases – Numbeo. For developed countries, the quality of life is described as “high” and “very high”.
2. The public health system is also subject to evaluation. Thus, a number of economically developed countries rank first in the overall ranking in terms of the number of deaths caused by Coronavirus infection. These results are contradictory. Thus, we can conclude that the achievement of financial stability of modern economic processes depends not only on the macro-economic policy of states, but also on the efficient functionality of the health system in that country.
3. Taking into account the IMF forecasts for 2021-2022, both the world economy and the economies of individual states are expected to grow. In contrast, the economies of Moldova and Ukraine survived in 2020, with a decline in GDP to 7.0% for Moldova and 4.4% for Ukraine, respectively (with a positive forecast for 2021). Thus, we can mention the conclusion vice versa: the way out of the crisis and the determination of financial stability in the world depends on the health systems of the respective states and directly on the level of vaccination of the population.
4. According to the Numbeo database, advanced economies rank the Health Care

temelor de sănătate ale statelor respective și, nemijlocit, de nivelul de vaccinare a populației.

4. Conform bazei de date Numbeo, în economiile avansate, sistemele de îngrijire a sănătății sunt clasificate ca fiind la un nivel „înalt” și „foarte înalt”, dar, în același timp, de exemplu, Statele Unite ocupă primul loc în clasamentul general al țărilor în ceea ce privește numărul total de cazuri de infectare cu coronavirus și numărul de decese în rândul populației, ceea ce confirmă prezența libertăților economice exagerate în țară.
5. Cu toate că, în ultima perioadă, Republica Moldova acordă o atenție deosebită sănătății publice, ca o componentă a calității vieții populației, totuși, indicatorul integral de sănătate – media longevității publice – a rămas neschimbat.
6. În același timp, pornind de la datele statistice mondiale, putem menționa că o țară cu un Sistem de îngrijire a sănătății foarte dezvoltat, nicidecum, nu se regăsește în clasamentul indicatorilor cu incidența COVID-19 înaltă.

În final, conchidem că stabilitatea financiară în țară, în condițiile actuale, depinde nu numai de Sistemul monetar al statelor respective, ci și de starea Sistemelor de sănătate ale acestora, de capacitatea asigurării procesului de vaccinare a populației și a creșterii imunității colective.

System at a “high” and “very high” level, but at the same time, for example, the United States ranks first in the overall ranking of countries in terms of the total number of coronavirus infection cases and the number of deaths among the population, which confirms the presence of exaggerated economic freedoms in the country.

5. Although in recent times the Republic of Moldova pays special attention to public health as a component of the quality of life of the population, however, the overall health indicator – the average public longevity – has remained unchanged.
6. At the same time, based on world statistics, we can mention that a country with a highly developed health care system is not in the ranking of indicators with a high incidence of Covid-19 disease.

Finally, we conclude that the financial stability in the country in the current conditions depends not only on the monetary system of the states, but also on the state of the health system, the capacity to ensure the vaccination process of the population and the increase of collective immunity.

Bibliografie/Bibliography:

1. Мировой финансовый рынок и Россия. Т. 1: монография / кол. авторов; отв. ред. Е. А. Звонова, А. Г. Глебова. – Москва: КНОРУС, 2021. – 402 с. ISBN 978-5-406-08751-0
2. GOROBIEVUSCHI, Svetlana. Evoluția conceptului și metodelor de evaluare a calității vieții. In: *Economica*. 2013, nr. 1(83), pp. 7-24. ISSN 1810-9136.
3. Перспективы развития мировой экономики: преодоление неравномерного восстановления экономики. - Вашингтон: Международный валютный фонд, 2021 [citat 5 septembrie 2021] ISBN 978-1-51357-736-4. Disponibil: <file:///C:/Users/A/AppData/Local/Temp/textr.pdf>
4. Quality of Life Index by Country 2021 Mid-Year [citat 5 septembrie 2021] Disponibil: https://www.numbeo.com/quality-of-life/rankings_by_country.jsp
5. MEGA, ediția a XXII-a: „Economia și finanțele publice în 2021: riscuri, prognoze și recomandări de politici pentru relansarea economică”. – Chișinău, 2021. – 48 p.
6. World Economic Outlook. April 2021 : Managing Divergent Recoveries. – Washington: IMF, 2021. – 192 p. – ISBN 978-1-51357-502-5
7. Curs. 30. Calitatea vieții în Oncologie, Oncologie medicală – suport de curs pentru Rezidenți, Facultatea de Medicină, Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” Iași [citat 5 septembrie 2021] Disponibil: <https://www.yumpu.com/ro/document/read/15591590/30-calitatea-vietii-pdf-grt-popa>